

Oud Gouda

In deze serie brengen we samen met de Historische Vereniging Die Goude een stukje van de geschiedenis van Gouda in beeld.

Monumentenschildjes

Collage van de vijf monumentenschildjes in Gouda. (Foto: Nico J. Boerboom)

Op veel monumentale gebouwen in Gouda hangt een schildje. De meeste schildjes zijn blauw-wit, maar ze zijn niet allemaal gelijk aan elkaar. Er zijn verschillende soorten schildjes. Hoe zit dat?

Het is begonnen na de oorlog. In 1954 overlegde een groot aantal landen met elkaar in het verband van de Verenigde Naties. Zij wilden ervoor zorgen dat monumentale gebouwen in oorlogssituaties niet meer zouden worden vernietigd, zoals dat in de afgelopen oorlog nog vaak gebeurd was. Zo kwam de Conventie van Den Haag tot stand. Men kwam overeen dat in oorlogssituaties belangrijke monumenten voortaan door iedereen beschermd moesten worden.

 Deze monumenten kregen een blauw-wit schildje. Dat schildje is in Gouda natuurlijk te zien op het stadhuis en de St-Janskerk, maar bijvoorbeeld ook op diverse panden langs de Haven.

Vanaf de jaren zestig begon de rijksoverheid een register aan te leggen van monumenten die wettelijk beschermd werden, de zogenaamde rijksmonumenten. Gouda heeft er 354 van. Uiteraard kwamen ook de eerdergenoemde monumenten op de lijst met rijksmonumenten te staan, maar daarnaast werden veel andere gebouwen aangewezen als rijksmonument. De laatstgenoemde monumenten kwamen vanzelfsprekend niet in aanmerking voor het blauw-witte schildje dat immers alleen bestemd was voor de monumenten van de Haagse Conventie.

Goed voorbeeld doet goed volgen. Gemeenten gingen ook monumenten aanwijzen die weliswaar geen wettelijke bescherming genieten, maar voldoende waardevol werden gevonden om ook beschermd te worden. Deze keer op basis van een gemeentelijke verordening. In Gouda werden 841 gemeentelijke monumenten aangewezen. Om deze gemeentelijke monumenten meer cachet te geven, verstrekten allerlei gemeenten een schildje aan de eigenaren. De trotse eigenaren hingen het schildje vaak op naast hun voordeur.

 Onze gemeente kwam met een variatie op het blauw-witte schildje. Toen was er dus een schildje voor de top en voor de gemeentelijke monumenten. Natuurlijk kon de rijksoverheid niet achterblijven.

 Er kwam ook een schildje voor de rijksmonumenten. Deze keer met afwijkende kleuren. Dit schildje is in Gouda inmiddels op heel wat rijksmonumenten aangebracht. In tegenstelling tot de schildjes voor gemeentelijke monumenten, moeten de schildjes voor rijksmonumenten echter gekocht worden door de eigenaar van het monument.

Overigens werden niet alleen gebouwen aangewezen als beschermd monument. Het Van Bergen IJzendoornpark is bijvoorbeeld een gemeentelijk monument en de Donkere Sluis ook. Daarnaast zijn er nog schildjes van private organisaties.

 Zo heeft de landelijke monumentenvereniging Hendrick de Keyser in Gouda drie monumenten in bezit, waaronder het pand Naaierstraat 6 en het Admiraalshuis aan de Turfmarkt. Op die panden is het schildje van Hendrick de Keyser te zien.

Daarnaast heeft ICOMOS, de internationale vereniging van monumentenzorgers, haar sporen achtergelaten in Gouda.

 Zij heeft de Donkere Sluis onderscheiden met een schildje. Deze historische sluis heeft van hen het zogenaamde Water and Heritage Shield gekregen.

Pand Naaiersstraat 6, met het schildje van de monumentenvereniging Hendrick de Keyser. (Foto: Nico J. Boerboom)

De Donkere Sluis, met het schildje van gemeentelijk monument en dat van de internationale vereniging ICOMOS. (Foto: Nico J. Boerboom)

Het Van Bergen IJzendoornpark is een gemeentelijk monument. (Foto: Nico J. Boerboom)

Het Admiraalshuis, Turfmarkt 142, met het blauw-witte schildje en het schildje van Hendrick de Keyser. (Foto: Nico J. Boerboom)

't Huys met de treppen, Hoge Gouwe 97, met het schildje van rijksmonument. (Foto: Nico J. Boerboom)